

Redactioneel

36-urige werkweek

Op 1 augustus 1998 is de 36-urige werkweek ingevoerd. Hebben psychiaters het daardoor rustiger gekregen? Ik vrees van niet. De roosters zijn aangepast. Hiaten die door de arbeidsduurverkorting ontstaan, mogen met nieuwe arbeidsplaatsen worden opgevuld. Maar bij een chronisch tekort aan psychiaters levert dat in de praktijk waarschijnlijk weinig verlichting op. Daar komt bij dat de vraag naar psychiatrische hulp toeneemt en dat de kwaliteitseisen met betrekking tot ons werk steeds hoger worden. En ten slotte zijn veel psychiaters betrokken bij voortdurende reorganisatieprocessen, hetgeen veel extra tijd en energie van hen vraagt.

Dat we dit allemaal gelaten over ons laten komen, hangt volgens de Duitse filosoof Peter Sloterdijk samen met het feit dat onze moderne beschaving gegrond is op een 'kinetische utopie'. Ons alledaagse leven is doordrongen van mobiliserings- en intensiveringswoede. Alles moet sneller en diepgaander. Iets wat onbenut blijft of stilstaat, wordt als onbelangrijk ter zijde geschoven. De auto is onze heilige koe, het onderwerp van een kinetische wereldreligie, het rollend sacrament dat ons deel laat hebben aan iets snellers dan wijzelf. De bouw van nieuwe wegen kan de groeiende filevorming niet meer bijhouden. Schiphol moet worden uitgebreid of verplaatst. Vrijheid staat gelijk aan bewegingsvrijheid, en vooruitgang wordt begrepen als een toename van bewegingsvermogen. Iemand die met zijn tijd meegaat, heeft internet, e-mail en een mobiele telefoon. Veertig jaar trouwe dienst bij eenzelfde werkgever is iets waarop meewarig wordt neergekeken. Beter is iedere vijf jaar een andere baan en nieuwe uitdagingen te zoeken in ander werk. Het gemiddelde huwelijk houdt zeven jaar stand. Na zo'n periode wordt het tijd voor een nieuwe partner.

ssOok de psychiatrie wordt steeds dynamischer, en alles moet sneller en sneller. APZ'en worden gedeconcentreerd. Bedden worden gesub-

stitueerd in stoelen. Opnames moeten korter. Alleen kortdurende psychotherapieën tellen nog mee. We gaan werken met snelle elektronische dossiers. Voor een academische carrière geldt: hoe meer publicaties in beperkte tijd, des te beter.

Volgens Sloterdijk wordt onze werkelijkheid door dit continue versnellen van veranderingsprocessen tot aan haar verdamping gemobiliseerd en bijna tot verdwijning gebracht. De wereld wordt spookachtiger. Dat brengt bepaalde soorten pathologie met zich mee. De wereld wordt als onwerkelijk, onzeker en contingent ervaren. De toekomst is ongewis. Wellicht is dit een bron van toenemende angst of van chronische vermoeidheid. Veel mensen versnellen steeds maar weer kritiekloos hun werktempo, omdat de maatschappij nu eenmaal zo in elkaar zit. Maar ze zijn tegelijk doordrongen van het ongerijmde, het onzinnige van dit gehaaste, consumptiegerichte leven. Steeds meer mensen vertonen de kenmerken van Dostojevski's romanpersonage 'de grootinquisiteur': ze verdedigen het systeem bij gebrek aan redelijke alternatieven, maar ze geloven er eigenlijk niet meer in. Sloterdijk ziet de oplossing voor dit cynisme niet in een hernieuwde oproep tot kritisch bewustzijn. De retoriek uit de eerste helft van deze eeuw van 'we moeten iets doen' is niet meer houdbaar aan het einde van deze eeuw. Wat overblijft zijn 'opvrolijkende activiteiten' waarbij van tevoren reeds vaststaat dat dit niet zozeer activiteit is, alswel ontspanning na gedane arbeid. Vandaar het advies in dit in alle haast geschreven redactioneel om wat leuke dingen te gaan doen naast uw nieuwe 36-urige werkweek.

Literatuur

Verkuijlen, Ad (1998). Ritmestoornissen. Peter Sloterdijk over de vlucht in het vluchtige. *Filosofie Magazine*, 7, 22-25.

Frank Kortmann